

sobota, 28.01.2023

Bielizna liturgiczna i kielichowa

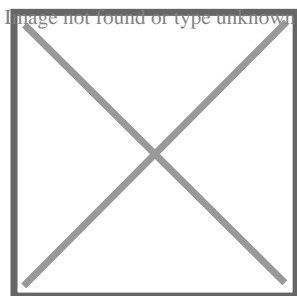
Wprowadzenie

Jeżeli nie jesteśmy związani z jakąś tematyką, to może się okazać, że wiele określeń będzie dla nas niezrozumiałych. Znowu jeśli dana tematyka jest nam bliska, to nie będziemy mieli problemów, aby powiedzieć co oznaczają poszczególne słowa. Dlatego też katolicy nie powinni mieć problemów z określeniem czym jest bielizna liturgiczna bądź kielichowa. To te wszystkie materiały, które stanowią elementy związane z kielichem używanym podczas Mszy oraz materiały służące do nakrywania ołtarzy. Może nas dziwić, że używamy tutaj określenia bielizna, ale wzięło się ono z tego, że materiałem, który jest tutaj wykorzystywany jest białe płótno, a dodatkowo okrywa ono kielich.

Chociaż każdy katolik wie, jak wygląda taka bielizna liturgiczna, to niekoniecznie każdy musi już wiedzieć, jak nazywają się jej poszczególne elementy i do czego one służą. Wszystko bowiem, czego używa się do sprawowania Mszy świętej powinno być uprzednio poświęcone lub pobłogosławione i w ten sposób uroczycie przeznaczone do użytku liturgicznego. Otóż w starym łacińskim tekście modlitw poświęcenia bielizny kielichowej mowa jest o tym, że oto stają się one „nowym sudarium naszego Pana”. W tym wypadku chodzi o chustę, którą nakryto twarz Jezusa w grobie (J 20,7), a więc o część Jego całunu.

Podobnie w kielichu i patenie, w których znajdują się wino i chleb, a po konsekracji Krew i Ciało Chrystusa teksty te każą dostrzec nam Jego nowy grób, nie mniej prawdziwy od tego znajdującego się Jerozolimie. Pełnią więc rolę całunu i grobu Pana Jezusa, Jego największych Tajemnic. A przede wszystkim, że to On sam jest tutaj OBECNY. I że nie ma większego cudu niż ta Jego Obecność.

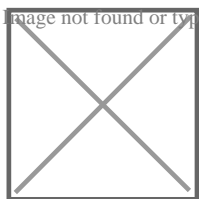
Elementy bielizny kielichowej

Warto wiedzieć, że na taką bieliznę kielichową składa się kilka elementów i każdy z nich ma ważną rolę do odegrania. Niczego nie może tutaj zabraknąć, wszystko musi być wykonane w odpowiedni sposób, a poszczególne elementy bielizny kielichowej muszą być wykonane z wysokiej jakości materiałów, z ogromną dbałością o szczegóły. Jeśli chodzi więc o taką bieliznę kielichową, to musimy wiedzieć, że mamy tutaj chociażby korporał, a więc niewielki kwadratowy obrus, który rozkładany jest na ołtarzu i na którym stawiany jest kielich, patena jak i cyborium. On jest również używany podczas wystawienia Najświętszego Sakramentu.

Do tego wykorzystywana jest również palka, będąca usztywnionym, kwadratowym materiałem, który stosowany jest do przykrywania kielicha podczas mszy św. Dzięki niej wino jest chronione przed owadami i innymi zanieczyszczeniami, które mogłyby do niego wpaść. Uczestnicząc we mszy świętej z pewnością widzieliśmy jak kapłan myje ręce i wyciera je w niewielki ręczniczek. Jest on dość długi, a jednocześnie niezbyt szeroki. Ten ręczniczek również należy do bielizny kielichowej i nosi nazwę puryfikaterz.

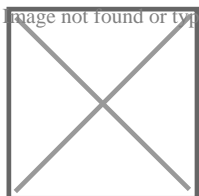
Korporał

Korporał to kwadratowy kawałek białego materiału (często lnu lub jego pochodnych) składany na cztery w taki sposób, że po rozłożeniu tworzy dziewięć równych pól po trzy w rzędzie. Rozkłada się go na środku ołtarza w trakcie przygotowania darów i na nim dopiero umieszcza naczynia liturgiczne zawierające chleb i wino przeznaczone do konsekracji.

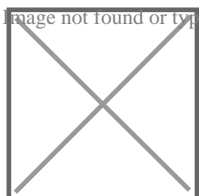
Korporał (łac. corpus, corporis = ciało) służy temu, by przy łamaniu okruchy konsekrowanego chleba nie spadały bezpośrednio na obrus, ale zostały właśnie na korporale, który po komunii składa się do wewnątrz w taki sposób, by nic z nich nie uronić.

Puryfikaterz

Puryfikaterz (łac. purifico, purificare = czyścić, oczyszczać) jak sama nazwa wskazuje, służy do oczyszczania naczyń liturgicznych po komunii. Kapłan uważnie zgarnia okruchy (fachowo: partykuły) Ciała Pańskiego z pateny do kielicha, wlewa tam nieco wody, a następnie ją wypija odmawiając po cichu specjalną modlitwę, po czym wyciera naczynia do sucha. Służy do tego właśnie puryfikaterz, czyli podłużny, składany wzdłuż na trzy części kawałek materiału. Całą tę czynność nazywa się puryfikacją.

Palka

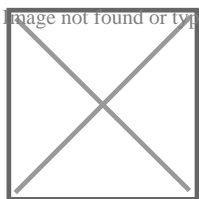
Palka to kwadratowy kawałek materiału usztywniony wewnątrz tekturą, często mniej lub bardziej bogato zdobiony. Wielkością odpowiada mniej więcej jednemu polu korporala. Służy do nakrywania kielicha poza momentami, gdy kapłan trzyma go w dłoniach i chroni wino, a następnie Krew Pańską przed muchami, spadającym tynkiem i wszystkimi innymi niepożądanymi elementami, które mogłyby wpaść do kielicha.

Welon

Jest to kwadratowy materiał, którym nakrywa się kielich przed rozpoczęciem liturgii oraz po zakończeniu komunii. Jest on na tyle długi, że zwisa z kielicha, dzięki czemu go zakrywa. Co ważne zazwyczaj jest w kolorze ornatu, choć czasami zdarza się że welon w parafii jest jednego koloru - białego

Inne rodzaje bielizny używane w liturgii:

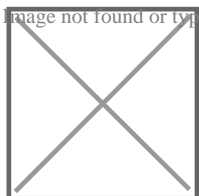
Bursa

Opisując bursę należy zaznaczyć, że nie jest ona ściśle związana z Mszą św. Jednakże, ponieważ przenosi się w niej Komunię św. i oleje chorych, zaliczana jest do szat liturgicznych. Na co dzień przechowuje się w niej korporał, naczynie z olejem chorych, rytuał oraz puszkę do Najświętszego Sakramentu.

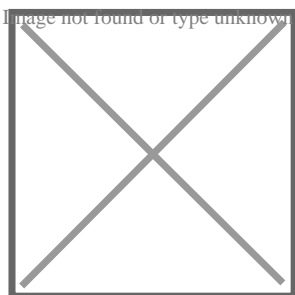
Gdy jest taka potrzeba - tzn. w drodze do chorego - kapłan lub szafarz mają bursę założoną na szyi, podtrzymują ją rękami na wysokości piersi, a każdy katolik widząc tak idącego kapłana czy szafarza powinien przyklęknąć, aby oddać cześć Ciału Pana Jezusa. Bursa jest wykonana z tego samego materiału co ornaty, z zachowaniem licznych szczegółów i symboli Eucharystycznych.

Welon do Najświętszego Sakramentu

Używany jest przez kapłana wtedy, gdy błogosławi on wiernych Najświętszym Sakramentem obecnym w monstrancji. Welon jest nakładany na ramiona kapłana w czasie liturgii przez zakrystiana albo ministranta przed samym błogosławieństwem. Błogosławieństwo Najświętszym Sakramentem w monstrancji nazywamy błogosławieństwem sakramentalnym. Kapłan używa welonu także w procesji, podczas której niesiona jest monstrancja.

Baldachim

Baldachim (z wł. baldacchino) – (niebo, podniebie, podniebienie) to ozdobna tkanina rozpięta na czterech drążkach lub daszek nad godnymi czci miejscami (ołtarz), osobami (tron biskupi), a przede wszystkim niesiony podczas procesji nad kapłanem niosącym Najświętszy Sakrament. „Ozdobny daszek niesiony nad monstrancją z Najświętszym Sakramentem podczas procesji eucharystycznych. Jego pochodzenie jest związane z etykietą dworską; niegdyś nad niektórymi władcami noszono baldachim, by ochronić go przed uciążliwym słońcem lub deszczem. Była to oznaka czci i ważności osoby, nad którą niesiony był przez służbę baldachim. Symbolika ta zachowała się do dzisiaj w naszej liturgii; niesiony przez służbę liturgiczną baldachim symbolizuje naszą cześć oddawaną Chrystusowi obecnemu w Eucharystii”.

Należy dodać, że do tzw. bielizny liturgicznej zaliczane są obrusey zakładane na ołtarz, bądź ołtarze, ręczniczek służący do wytarcia rąk (tzw. Lavabo) po niektórych czynnościach, jak bierzmowanie, czy choćby po przygotowaniu darów, a także nakrycia na ołtarze bądź figury.

PARAFIA PW. ŚW. MIKOŁAJA, które składają się na bieliznę liturgiczną. KANONIKI POWIEC KOŚCIELNY, 78, 06-545 POWIEC KOŚCIELNY,
z zachowaniem wielu wytycznych, jak również z dbałością o szczegóły, takie jak chociażby odpowiednie hafty.